MAATALOUS

TOOMAS VOLMER

Altkylä Puurmannin kunnassa Virossa on yksi sikala, johon afrikkalainen sikarutto on iskenyt.

Varustamoiden ja Tullin ASF-tiedotus ontuu

Varustamot ja Tulli ovat valmiita kertomaan matkustajille ASF:stä, kunhan viranomaiset tekevät aloitteen. Toistaiseksi yhteistyö on jäänyt vähiin.

Suomen ja afrikkalaisen sikaruton (ASF) runteleman Viron välillä kulkee päivittäin toistakymmentä lauttavuoroa kyydissään kulkuneuvoja sekä kymmeniä tuhansia matkustajia eri puolilta Suomea.

Elintarviketurvallisuusvirastolla (Evira) on päävastuu tiedottaa kansalaisille toimialaansa kuuluvista asioista, kuten vaarallisista tai helposti leviävistä eläintaudeista.

Tuottajille ja metsästäjille tietoa on jaettu, mutta tavalliset matkustajat ylittävät Suomenlahden varsin hatarin tiedoin. Tällaisen kuvan saa siitä, mitä Evira, Tulli ja varustamot kertovat

Asia on syytä saada nopeasti kuntoon.

”Henkilöliikenne Baltian maista, erityisesti Virosta, on ASF-torjuntatoimien heikoin lenkki”, sanoo Eläinterveys ry:n ETT:n toiminnanjohtaja **Pirjo Kortesniemi**.

ASF ei tartu ihmisiin.

Varustamot vailla ohjeita

Viroon liikennöivät Tallink, Viking Line ja Eckerö Line kertovat, etteivät viranomaiset ole olleet heihin yhteydessä eikä mitään erillisiä ASF-ohjeita ole tullut.

Varustamot painottavat yhtiöiden noudattavan kaikkia viranomaisten ohjeita.

”Teemme yhteistyötä viranomaisten kanssa viestintäasioissa ja päätökset tehdään tapauskohtaisesti. Meihin ei ole oltu yhteydessä asian tiimoilta”, kertoo myynti- ja markkinointijohtaja **Ida Toikka-Everi** Eckerö Lineltä.

Tulli valmis jakamaan Eviran materiaalia

Tulli on valmis jakamaan Eviran tuottamaa tietoa omissa kanavissaan, kuten Facebookissa, Twitterissä ja verkkosivuilla, kunhan siitä sovitaan erikseen, kertoo Tullin viestintäpäällikkö **Piia Kaijanto**.

Tarvittaessa Tulli voi lähettää asiakkailleen sähköisen uutiskirjeen vakavista eläintaudeista tai jakaa tietoa niistä messuilla ja tapahtumissaan.

Kaijanto muistuttaa, että viestintäsuunnitelman laatiminen ja valitun päämedian hallinnointi on toimivaltaisella viranomaisella eli Eviralla.

Tulli on saanut Eviralta tautia koskevia julisteita. Niitä on esillä rajanylityspaikoilla, kuten esimerkiksi Imatralla.

Satamissa Tulli toimii kolmannen osapuolen, kuten Helsingin Satama Oy:n, tiloissa. Siellä käytössä on muutamia sähköisiä infotauluja, joissa kerrotaan yleisesti eläinperäisten elintarvikkeiden tuonnin riskeistä ja tuontirajoituksista. Erillistä infoa ASF:stä ei satamissa ole.

Tullin eläimiin liittyvä tiedotus koskee matkustajaliikenteessä mukana olevien seuraeläimien tuontia.

Evira uudistaa ASF-julistetta

”Tilanteessa, jossa tautia ei ole Suomessa todettu, Evira pyrkii kohdentamaan viestintäänsä sidosryhmiin, joita uhka saattaa eniten koskea, ja jotka voivat parhaiten vaikuttaa siihen, ettei tauti maahan tulisi”, kertoo jaostopäällikkö **Sirpa Kiviruusu** Evirasta.

Tähän ryhmään kuuluvat sianlihantuottajat, metsästäjät ja metsästysmatkailijat.

Parhaillaan uudistetaan ASF-julistetta. Se lähetetään myös varustamoille, kertoo ylitarkastaja **Brita Wiander** Evirasta.

Varustamoiden kotisivuilla voisi Kiviruusun mukaan olla tietoa ASF:stä. ”Varustamo kuitenkin itse päättää, mitä se kotisivuilleen laittaa.”

Toikka-Everi ei tyrmää ajatusta verkkotiedottamisesta.

”Emme ole aiemmin olleet tällaisessa tilanteessa. Kyllä se on mahdollista, mikäli tilanne niin edellyttää.”

MAIJA ALA-SIURUA

Muistilista sikalassa työskenteleville

Afrikkalainen sikarutto on yksi vakavimmista sikojen tarttuvista taudeista!

Tautiin ei ole mitään hoitoa, vaan kaikki siat joudutaan lopettamaan ja sikala saneeraamaan ja pitämään tyhjänä viranomaisten määräysten mukaisesti.

Tunnet ASF-viruksen ominaisuudet

- **Virus on kestävä:** säilyy kuukausia tartuntavaarallisena lihassa ja lihatuotteissa (metvursti, kinkku) sekä mm. villisian raadossa ja sian eritteissä (veri, uloste, virtsa, sylki) sekä vuosia pakastetussa lihassa
- **Virus on vaikeasti hävitettävä:** virus tuhoutuu vain aineilla, joiden pH on alle 4 tai yli 13,5 tai käsittelylämpötila on yli 60 C vähintään 30 min

Tiedät, missä sitä esiintyy

- Levinnyt idästä: Venäjältä, Valko-Venäjältä, Ukrainasta Puolaan ja Baltian maihin.
- Virossa, Liettuassa tilanne muuttunut kriittiseksi: kuolleita villisikoja löytyy maastosta viikoittain, virus on levinnyt useisiin isoihin tuotantosikaloihin

Tiedät, miten virus leviää

- Virusta sisältävää lihaa tai lihatuotteita, kuten villisianlihaa, metvurstityyppistä makkaraa, savustettua tai palvattua sianlihaa(ASF-maista) päätyy sikalaan
- Virusta sisältävää ruokajätettä tai eritteitä (veri, uloste, virtsa, sylki) kulkeutuu jalkineiden, vaatteiden, työ- ja kuljetusvälineiden, tarvikkeiden tai ajoneuvojen välityksellä sikalaan

Tiedät, miten estät viruksen pääsyn sikalaan

- Käytät aina tautisulkua ja talon tarjoamaan suojavaatetusta, peset ja desinfioit kätesi ennen sikalaan menoa
- Et koskaan anna mitään ruoan tähteitä sioille

Jos matkustat maahan, jossa ASF on todettu

- Älä käy sikalassa
- Älä osallistu villisikajahtiin
- Älä tuo lihaa-tai lihatuotteita Suomeen
- Mene saunaan mahdollisimman pian Suomeen saapumisen jälkeen
- Odota 48 tuntia ennen sikalaan menoa Suomessa
- Jos matkustat omalla autolla, pese auto Suomeen saapuessasi. Pese myös auton alusta ja desinfioi jalkatilan matot.

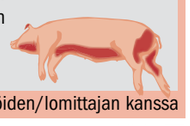

Sikalan omistaja/työnjohtaja käy listan läpi työntekijöiden/lomittajan kanssa

Lähde: ETT

» Henkilöliikenne Baltian maista, erityisesti Virosta, on ASF-torjuntatoimien heikoin lenkki.

KOMMENTTI

Tietämätön turisti on tautiriski

Epäilen vahvasti, päätyykö turisti Eviran tai ETT:n verkkosivuille lukemaan tietoa eläintautiriskeistä ja tuontirajoituksista.

Tullin verkkosivut ovat tutummat. Sen nettisivujen uumenista löytyy tietoa eläinperäisten elintarvikkeiden tuonnista ja eläintaudeista käsitellen vain lemmikkejä ja uhanalaisia eläimiä.

Varustamoiden sivuilla on yksityiskohtaisesti lueteltu tupakan ja alkoholin maahantuontirajoitukset. Ohjeen ohjetta ei ole sianlihaa sisältävistä tuliaisista.

Parhaillaan Evirassa uudistetaan ASF:stä kertovaa julistetta, joka lähetetään Tullille ja varustamoille.

Sähköisessä some-maailmassa on vaikea uskoa, että pelkkä juliste riittää herättämään matkustajat kantamaan vastuunsa.

Afrikkalaisesta sikarutosta tiedottaminen tavallisille turisteille on pallo, josta kukaan ei ota kunnolla koppia. Pallottelulle ei kuitenkaan enää ole aikaa.

Vironmatkalaisen tien penkalle heittämä makkaravoileipä voi sysätä liikkeelle suomalaisen sikatalouden painajaisen.

MAIJA ALA-SIURUA

Uusi rekisteri helpottaa suomenvuohien jalostusta

Suomen pienen alkuperäisrotuisen vuohikannan, suomenvuohien, tilanne näyttää hieman valoisammalta kuin muutama vuosi sitten.

Rodun jalostus ehti olla parikymmentä vuotta pelkästään tuottajien omien muistiinpanojen varassa, kunnes runsaat kaksi vuotta sitten ryhdyttiin keräämään vuohien sukutietoja rekisteriä varten.

Nyt, hankkeen päättyessä kuun lopussa, vuohien polveutumisrekisteri on jonkin aikaa ollut käytössä, iloitsee lammas- ja vuohiasiantuntija **Milla Alanco** Pro Agria Etelä-Pohjanmaasta.

Astutukset ryhmittäin

Rekisterillä on tärkeä merkitys suomenvuohen rotupuhtauden osoittamisessa ja säilymisessä.

Rekisterin sukulaisuustietojen toivotaan tuovan vuohien astutuksiin lisää suunnitelmallisuutta, mikä vähentäisi sukusiitoksia.

Sukusiitoksesta johtuva taantuma on huolettanut alaa jo pitkään. Suomenvuohia on tiettävästi jäljellä enää 11 pukkilinjaa.

Tähän asti tiloilla on monesti käytetty yhtä pukkia koko katraalle, mutta jatkossa siirryttäneen astutuksiin ryhmissä tai yksittäin, Alanco arvelee.

”Osa tiloista tekee jo niin. Tuottajilla on kova halu säilyttää suomenvuohi.”

Uudella rekisterillä on 12 käyttäjää. Suunnilleen yhtä paljon on ammattimaisia tiloja, jotka saavat vuohista alkuperäisrotutukea.

Tietoja rekisteriin toimitti 18 tilaa, joukossa myös jo lopettaneita tiloja.

Rekisteristä löytyvät 5 779 vuohen tiedot, mutta määrä on mahdollista lähes kolminkertaistaa, jos Elintarviketurvallisuusviraston rekisteriin merkityt vuohet vanhempineen saadaan lisättyä mukaan.

”Tämä on alku, jatkossa voitaisiin liittää järjestelmään esimerkiksi eläinten arvosteluja ja maitotuotoksen seurantaa”, Alanco visioi.

Menekki tärkeintä

Pelkkä toimiva rekisteri ei kuitenkaan vuohia pelasta. Olennaisinta on vuohenmaidon ja -lihan menekki, Alanco muistuttaa.

Maidon tärkein ostaja on Jalasjärvellä toimiva Juustoportti. Yhtiö olisi Alancon tietojen mukaan halukas jopa kaksinkertaistamaan ostamansa maitomäärän, mikäli tuotanto kasvaisi nykyisellä keräilyalueella.

”Tuottajia kaivataan lisää, jotta jatkuvuus ja kotimainen tuotanto saadaan turvattua.”

Juustoportin lisäksi vuohenmaitoa jatkojalostavat muutamat pienemmät toimijat.

Myös vuohenlihan tuottaminen on alkanut tänä vuonna kiinnostaa tuottajia. Yksi tila on jo aloittanut kilien kasvatuksen lihaksi ja kaksi muuta suunnittelee samaa, Alanco kertoo.

Teuraskilien kasvatuksesta ruhopainoltaan 15-kiloisiksi 18 kuukauden ikään mennessä maksetaan jatkossa palkkiota. ”Se, onnistuuko painorajan saavuttaminen kasvatusajan puitteissa, on vielä arvoitus”, Alanco toteaa.

Lisäksi liha pitäisi pystyä markkinoimaan erikoistuotteena riittävään hintaan, jotta kasvatus kannattaisi.

Uranuurtajia muistettiin

Vuohirekisterihankkeen tuloksista kuultiin alan seminaarissa Jokioisilla viime perjantaina. Vuohiyhdistys palkitsi siellä myös alan onnistujia.

Pitkänlinjan tuottajina Vanhaparta-palkinnon saivat **Merja** ja **Markku Turppa** Sastamalasta ja monipuolisen työn Kuttujuttu-palkinnon **Marja Hyytiä** Kalannista.

EU-jäsenyyden aiheuttamien muutosten parissa alan puolesta uurastanut **Erkki Väisänen** palkittiin Europukilla ja rohkeasti vuohenmaidosta uusia tuotteita kehittäneet **Ida** ja **Asko Alajärvi** Pikkuriiviö-palkinnolla.

TERHI TORIKKA

MILLA ALANCO

Suomen vuohituotanto on pääosin muutaman maatilan harteilla. Uusille toimijoille olisi tilaa alalla.

Pässejä huutokaupataan verkossa ensimmäistä kertaa

Suomen ensimmäinen pässien verkkohuutokauppa päättyy perjantaina. Tarjonta verkossa on selvästi perinteisiä huutokauppoja runsaampaa.

Tuottajat ovat selvästi tarttuneet uuteen mahdollisuuteen, sillä myynnissä on yli 90 pässiä. Lisäksi myytävänä on joitakin uuhia eli emolampaita.

Uutta toimintatapaa haluttiin kokeilla erityisesti tautitilanteen, eli lähinnä eri puolilla maata liikkuvan orf-epidempian, sekä uusien tautivalvontojen vuoksi, Suomen lammasyhdistyksen toiminnanjohtaja **Pia Parikka** kertoo.

Verkossa toteutettavan huutokaupan toivottiin myös lisäävän pässien tarjontaa, mikä näyttää toteutuneen.

Sähköisten toimintatapojen kehittäminen kiinnostaa lammastoimialaa muutenkin. ”Verkkokauppa on tätä päivää.”

» Verkossa käytävässä kaupassa hyvien ja mahdollisimman totuudenmukaisten valokuvien merkitys korostuu.

Verkossa käytävässä kaupassa hyvien ja mahdollisimman totuudenmukaisten valokuvien merkitys korostuu.

”Eläin tulisi valmistella kuvanottoa varten kuten oikeaan huutokauppaan. Se keritään ja asetellaan hyvin, ja kuva otetaan oikeasta kuvakulmasta.”

Vuoden kohokohta

Pässihuutokauppa on lampaanjalostajille vuoden kohokohta, jota odotetaan innolla ja jännitetään etukäteen, Parikka kertoo.

”Valitettavasti kollegojen tapaamisen tuoma lisä jää verkkohuutokaupassa toteutumatta.”

Toinen huono puoli on Parikan mukaan se, ettei valokuvista ja taustatiedoista aina saa kaikkea tärkeää tietoa irti.

”Jos eläin hakuhetkellä osoittautuu tyystin odotusten vastaiseksi, ostajalle jää vielä oikeus kaupan purkuun. Silloin toiseksi korkein tarjous voittaa.”

Tarjouksia eläimistä voi jättää perjantai-iltapäivään asti ja kaupat eläimistä tehdään tulevan viikonlopun aikana tiloilla.

Huutokaupan järjestää Pro Agria Etelä-Suomi. Myymättä jääneet pässit jäävät tarjolle sen ylläpitämälle Lammasnetti.fi-sivustolle.

TERHI TORIKKA

ETT: Virus lymyää autonpohjan liassa

Virosta Suomeen saapuvat ajoneuvot voivat tuoda afrikkalaisen sikaruton (ASF) Suomeen.

”Erityisen suuri riski ovat isot ja raskaat ajoneuvot, jotka kulkevat tartunta-alueiden kautta”, sanoo Eläinterveys ry ETT:n toiminnanjohtaja **Pirjo Kortesniemi**.

Leviämisen uhka kasvaa, kun taudin takia tapettuja sikoja sekä saastuneiden sikaloiden lantaa kuljetetaan hävitettäväksi.

Kelistä ja tienpinnasta riippuen maahan tippunutta virusta sisältävää lantaa tai muita eritteitä voi roiskua auton pohjarakenteisiin tai lokasuojiin ja kulkeutua Suomeen, Kortesniemi selittää.

HK Scanin toimitusjohtaja **Hannu Kottonen** sanoi MT:n haastattelussa (2.9.), että satamissa pitäisi olla vähintään puhdistuslaitteet Virosta tulevien ajoneuvojen renkaiden desinfioimiseksi.

Rajoitusalueelta ei saa tuoda lihaa

EU-direktiivi kieltää ASF-rajoitusalueelta sianlihan ja villisianlihan ja lihatuotteiden tuomisen.

Kielto ei tavoita kaikkia. Virosta ja muualta Baltiasta tulevat ihmiset, etenkin sikatiloilla työskentelevät ruokatuomisineen, ovat ajoneuvojakin suurempi riski.

Riskiryhmään kuuluvat myös Baltiassa villisikajahdissa käyvät metsästäjät, jotka saattavat tuoda saaliin tai lihaa mukaan.

Suomalaiset sianlihantuottajat ovat sopineet, etteivät osallistu villisikajahteihin.

Sikatilan tautisuojaus kaikki kaikessa

Tuottajat ovat avainasemassa ASF:n pitämiseksi pois suomalaissikaloista. He eivät saa antaa tuumaakaan periksi omasta, työntekijöidensä tai tilalle vierailevien tautisuojauksesta.

Apuna voi käyttää esimerkiksi ETT:n laatimaa ohjetta sikalassa työskenteleville. Sitä ollaan parhaillaan kääntämässä muun muassa venäjäksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on kääntänyt ohjeita ja muuta materiaalia ruotsiksi, venäjäksi ja englanniksi.

Materiaalipaketti on lähetetty kaikille rekisterissä oleville sikojen pitäjille vuosina 2012 ja 2014.

Eviran verkkosivuilta tietoa löytyy suomen ja ruotsin lisäksi englanniksi ja venäjäksi.

MAIJA ALA-SIURUA

www.evira.fi ->eläimet -> eläinten terveys ja eläintaudit ->eläintaudit ->siat-> afrikkalainen sikarutto
www.ett.fi ->tarttuvat taudit -> sikojen tarttuvat taudit

Saumaton yhteistyö toi paimennusmestaruuden

Saumattoman sujuva eläintenkäsittely ja hiottu yhteistyö varmistivat voiton kouvolaisellle **Nilla Saloselle** koiransa Ukon kanssa paimennuksen SM-kisoissa Rantasalmella viime viikonloppuna.

Finaalissa kilpaili lauantain karsintojen 15 parasta paria. Osaamista mitattiin muun muassa kansainvälisen tason tuplahakuradalla, jossa viisi merkittyä lammasta piti erotella 20 lampaan katraasta. Erottelun jälkeen merkityt piti vielä saada pieneen aitaukseen.

Voittajaparin sujuva yhteistyö korostui etenkin vaativassa erottelutehtävässä virheettömyytenä.

Voitto oli Saloselle jo kolmas ja Ukko-koiralle toinen Suomen mestaruus.

SM-hopea ja -pronssi matkasivat Somerolle samassa kyydissä lampuripariskunta **Kari** ja **Elisa Kotikosken** mukana. Kotikosket pääsivät finaaliin kolmella neljästä karsintoihin osallistuneista koiristaan. Toiselle sijalle finaalissa nousi Kari Kotikosken Irlannista tuotu uros Sammy. Pronssille kipusi myös Irlannista tuotu Elisa Kotikosken narttu Bell.

Kisojen tuomarina toiminut belgialainen huippukisaaja ja ammattilampuri **Chris Caerts** oli erittäin tyytyväinen ammattimaisiin, hyvin aikataulutettuihin ja sujuviin kisajärjestelyihin.

Finaali oli myös ilahduttava nuorten koirien esiinmarssi, sillä harvinaisen monta koiraa kisasi tällä kertaa ensimmäistä SM-kilpailuaan.

TERHI TORIKKA